delsen af akter, der indebærer et klagepunkt, skal gøre det muligt for den pågældende tjenestemand at gøre sig bekendt med grundene til, at der er truffet en afgørelse vedrørende ham, og at forberede forsvaret af sine rettigheder og interesser.

Dette krav er opfyldt, når den akt, der gøres til genstand for et søgsmål, er udstedt i en sammenhæng, som tjenestemanden har kendskab til, og som giver ham mulighed for at forstå rækkevidden af en foranstaltning, der berører ham personligt.

8. Uanset at en tjenestemand har grund til at klage over en vis langsommelighed ved administrationens behandling af et forhold, der vedrører tjenestemanden, vil han, når han under sagens videre forløb fremfører i den grad alvorlige klagegrunde, at den sagsøgte institution ser sig nødsaget til at anordne en administrativ undersøgelse, hvis resultat burde have afholdt tjenestemanden fra at gå videre med sagen, således have givet hele sagen karakter af at være ført af ond vilje, hvilket der må reageres imod ved at pålægge ham samtlige sagens omkostninger.

I de forenede sager 36, 37 og 218/81

PIETER WILLEM SETON, tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, La Hulpe (Belgien), ved advokat Marcel Slusny, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe-II,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved juridisk konsulent Jörn Pipkorn, som befuldmægtiget, bistået af advokat Daniel Jacob, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos juridisk konsulent Oreste Montalto, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand, dels om annullation af bedømmelsen af sagsøgeren for perioden 1973-1975, dels af en afgørelse fra Kommissionen, hvorefter sagsøgeren blev placeret i en anden stilling, dels endelig om erstatning,

har

DOMSTOLEN (anden afdeling)

sammensat af afdelingsformanden P. Pescatore, dommerne O. Due og K. Bahlmann,

generaladvokat: P. VerLoren van Themaat
justitssekretær: P. Heim

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder

A — Sagerne 36 og 218/81

Pieter Willem Seton, der den 15. juni 1959 fik ansættelse ved Kommissionen, blev ved afgørelse af 19. december 1962 med virkning fra 1. januar 1962 fastansat som ekspeditionssekretær i lønklasse A 4 ved generaldirektoratet for transport.

Ved afgørelse af 22. marts 1974 blev Seton med virkning fra 1. januar 1974 udnævnt til chef for den særlige tjenestegren »Social harmonisering« i direktoratet »almindelig udvikling inden for den fælles transportpolitik; luft- og søtransport«.

Den 19. marts 1976 modtog Seton sin bedømmelse for perioden 1. juli 1973 -30. juni 1975.

Ved skrivelse af 2. april 1976 fremsatte Seton en række bemærkninger vedrørende flere punkter i bedømmelsen, navnlig hvad angår beskrivelsen af hans arbejdsopgaver, bedømmelsen af hans kvalifikationer, tjenstlig adfærd, tekniske viden og erfaring; han anmodede tillige om, at bedømmelsen måtte blive forelagt bedømmeren i appelleddet i henhold til artikel 6 i de almindelige gennemførelsesbestemmelser til tjenestemandsvedtægtens artikel 43, som Kommissionen vedtog den 18. juli 1971.

Den 15. november 1976 ændrede vedkommende generaldirektør som bedømmer i appelleddet bedømmelsen, idet han supplerede beskrivelsen af sagsøgerens arbejdsopgaver; på samtlige andre punkter tiltrådte han den første bedømmers vurderinger.

Under påberåbelse af artikel 7 i de almindelige gennemførelsesbestemmelser til tjenestemandsvedtægtens artikel 43 anmodede Seton den 19. november 1976 om, at bedømmelsen måtte blive forelagt Det paritetiske Bedømmelsesudvalg, i hvilken forbindelse han fremsatte yderligere bemærkninger.

I en udtalelse af 14. april 1978, som blev meddelt Seton den 21. april, fastslog Det paritetiske Bedømmelsesudvalg bl.a., at der ikke var givet en sådan udtrykkelig begrundelse, som kunne begrunde, at bedømmelsen af Seton med hensyn til kvalifikationer og tjenstlig adfærd var blevet ringere i forhold til den foregående bedømmelse; udvalget fandt, at den omtvistede bedømmelse måtte underkastes en fornyet prøvelse.

Ved skrivelse af 6. februar 1976 til bedømmeren i appelleddet gav den første bedømmer en udførlig begrundelse for sin bedømmelse, hvori han navnlig udtalte, at Seton, der som chef for en særlig tjenestegren skulle varetage en overordnets opgaver, ikke havde vist sig at være i besiddelse af passende evner med hensyn til ledelse og organisation (»kvalifikationer«) og ikke havde behandlet sine underordnede korrekt, ligesom det ikke var lykkedes ham at skabe et godt arbejdsklima (»tjenstlig adfærd«).

I medfør af vedtægtens artikel 90 indgav Seton den 17. juli 1980 en klage til Kommissionen, hvori han navnlig gjorde indsigelse mod bedømmerens udtalelser og den forsinkede udarbejdelse af bedømmelsen.

Den 30. juli 1980 forelagde bedømmeren i appelleddet Seton bedømmelsen af ham, der var udvidet med den første bedømmers kommentarer, og oplyste ham om, at bedømmelsen herefter var endelig.

Den 28. oktober 1980 indgav Seton en ny klage, der var rettet mod selve indholdet af den bedømmelse, der var blevet tilstillet ham den 30. juli.

B — Sag 37/81

I løbet af 1980 foretog Kommissionen en reorganisering af flere af generaldirektoraterne, som blandt andet havde til formål at reducere antallet af administrative enheder, som direktoraterne er sammensat af. Herved tog Kommissionen i særlig grad hensyn til visse anbefalinger, der var fremsat i de »forslag til reform af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og af dens tjenestegrene« (en rapport udarbejdet på Kommissionens foranledning af en uafhængig undersøgelseskommission under ledelse af hr. Dirk Spierenburg), forelagt den 24. september 1979.

Den 8. oktober 1980 vedtog den således med virkning fra 1. november foranstaltningerne med henblik på at reorganisere generaldirektoratet for transport. I forbindelse med reorganiseringen besluttede den blandt andet at nedlægge den særlige tjenestegren, som Seton ledede, og at overføre ham til den nye afdeling »Markedspolitik; arbejdsvilkår«; Seton fik officiel meddelelse herom ved skrivelse af 30. januar 1981 fra direktøren for personale og herefter ved en skrivelse af 9. februar 1981 fra generaldirektøren for personale og administration.

I den nye afdeling fik Seton til opgave at lede sektionen »harmonisering af arbejdsvilkår« med referat til en kontorchef.

Den 30. januar 1981 klagede Seton i medfør af vedtægtens artikel 90 til Kommissionen over sin forflyttelse.

Som følge af Seton's klage blev der gennemført en administrativ undersøgelse, som den 23. maj 1981 mundede ud i den konklusion, at »nedlæggelsen af den særlige tjenestegren (som tidligere blev ledet af Seton) som selvstændig administrativ enhed var blevet besluttet som en ønskelig foranstaltning med henblik på at opnå en effektiv tjenestefunktion, og i forhold hertil må individuelle hensyn vige«.

Ved skrivelse af 23. juli 1981 meddelte Kommissionen Seton, at klagen var afvist, og hvorfor dette var sket.

II — Skriftveksling

Da Seton's klage af 17. juli 1980 ikke blev besvaret inden firmånedersfristens udløb, anlagde han den 18. februar 1981 sag med påstand om annullation af Kommissionens stiltiende afvisning af klagen. Sagen blev registreret som nr. 36/81.

Seton's klage af 28. oktober 1980 blev ikke besvaret inden firmånedersfristens udløb. Den 28. februar 1981 forelå der derfor en stiltiende afvisning af klagen. Der blev tilstillet Seton en udtrykkelig afvisning af de to klager ved skrivelse af 13. maj 1980 (modtaget af Seton den 20. 5.) fra et medlem af Kommissionen. Den 20. juli 1981 anlagde Seton sag med påstand om annullation af afvisningen af hans klage af 28. oktober 1980. Denne sag blev registreret som nr. 218/81.

Seton havde allerede den 18. februar 1981 anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse om at overflytte ham til en ny stilling. Denne sag blev registreret som nr. 37/81.

Samtidig, den 18. februar 1981, indgav Seton i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 91, stk. 4, en begæring om, at gennemførelsen af den ved sag 37/81 anfægtede afgørelse måtte blive udsat. Seton's begæring blev ikke taget til følge, jfr. kendelse afsagt den 12. marts 1981 af formanden for anden afdeling (Sml., s. 813).

Ved kendelse af 29. oktober 1981 besluttede Domstolen (anden afdeling) at forene sagerne 36/81, 37/81 og 218/81 med henblik på retsforhandlingerne og domsafsigelsen.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (anden afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Domstolen (anden afdeling), der, på grundlag af skriftvekslingen finder at være tilstrækkeligt oplyst vedrørende sagens øvrige momenter, har opfordret parterne til at koncentrere deres mundtlige forklaringer i retsmødet om det spørgsmål, hvorvidt der kan antages at foreligge en »akt, der indeholder et klagepunkt« jfr. vedtægtens artikel 25, stk. 2, såfremt en tjenestemand forflyttes inden for et arbejdsområde, der svarer til hans lønklasse, og dette sker med henblik på, at han skal varetage arbejdsopgaver svarende til hans kvalifikationer.

III — Parternes påstande

Sagsøgerens endelige påstande er følgende:

a) *i sag 36/81:*

proceduren for bedømmelsen af sagsøgeren for 1973-1975 annulleres;

b) *i sag 218/81:*

bedømmelsen af sagsøgeren for 1973-1975, herunder den endelige afgørelse truffet af bedømmeren i appelleddet, annulleres;

c) *i sag 37/81:*

— det statueres, at der skal bortses fra proceduren vedrørende forflyttelse eller ændret placering, og at den i hvert fald er mangelfuld;

— den trufne foranstaltning kendes ugyldig;

d) *i sagerne 36/81 og 37/81:*

— Kommissionen dømmes til at erstatte sagsøgeren hans økonomiske og ikke-økonomiske tab, hvilken erstatning fastsættes af Domstolen efter ret og billighed;

— subsidiært: såfremt Domstolen ikke finder at kunne tilkende erstatning i henhold til påstandene i sag 36/81 og 37/81, dømmes Kommissionen til at betale erstatning efter ret og billighed, enten for det økonomiske og ikke-økonomiske tab under ét, eller for det økonomiske og ikke-økonomiske tab hver for sig;

e) *i de forenede sager:*

Kommissionen tilpligtes at afholde omkostningerne i forbindelse med de tre sager;

f) Subsidiært, mere subsidiært og endnu mere subsidiært:

— der optages bevis ved vidneførsel angående visse omstændigheder, som nærmere er angivet i replikken;

— det pålægges Kommissionen at fremlægge en række aktstykker, dokumenter og skrivelser;

— der udmeldes syn og skøn eller optages bevis ved vidneførsel angående visse omstændigheder, der er angivet i stævningen i sag 37/81.

Kommissionen har, for så vidt angår hver enkelt af de tre sager, nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

IV — Parternes anbringender og argumenter under skriftvekslingen

A — Sagerne 36 og 218/81

Proceduren vedrørende bedømmelsen

Sagsøgeren er af den opfattelse, at den systematiske forsinkelse begået af bedømmeren og de personer, som skulle høres ved udarbejdelsen af bedømmelsen for 1973-1975, og administrationens manglende evne til herved at handle inden for rimelig tid, bevirker, at hele proceduren for bedømmelsen bliver ugyldig; proceduren blev først afsluttet, efter at sagsøgeren havde klaget.

Kommissionen har på sin side også beklaget, at udarbejdelsen af den endelige bedømmelse blev forsinket. Den finder det imidlertid paradoksalt, at bedømmelsen kræves annulleret af denne ene grund; i så henseende har sagsøgeren ikke godtgjort at have retlig interesse.

Bedømmelsen

Sagsøgeren har ud fra flere synspunkter bestridt, at bedømmelsen af ham er lovlig.

a) Kommissionen afgørelse af 13. maj 1981, som indeholder en udtrykkelig

afvisning af klagen af 17. juli 1980, blev truffet, uden at Det paritetiske Bedømmelsesudvalg var hørt, således som det kræves i Vejledning i bedømmelse af tjenestemænd.

Vejledningen i bedømmelse af tjenestemænd er i sin helhed en foranstaltning til gennemførelse af vedtægten, som binder institutionerne; den i sagen påberåbte regel er under alle omstændigheder affattet på en sådan måde, at den forpligter Kommissionen i forhold til dens tjenestemænd. Høringen af Det paritetiske Bedømmelsesudvalg er slet ikke en betydningsløs formalitet; konkret ville en høring have haft reel interesse, idet den ville være blevet foretaget med hensyn til en ændret tekst.

b) De »begrundelser«, som anføres af bedømmeren i skrivelsen af 6. februar 1979, og som er gentaget af bedømmeren i appelleddet i dennes skrivelse af 30. juli 1980, er beskyldninger, der går betydelig videre end de udtalelser, der fandtes i den oprindelige bedømmelse, lige som de er i modstrid med den meget gunstige bedømmelse af sagsøgeren for den forudgående periode. De er fornærmelige for sagsøgeren og kan ikke forenes med hvervet som bedømmer i appelleddet; denne bedømmer skal virke som opmand mellem den bedømte tjenestemand og hans bedømmere, og bedømmeren i appelleddet kan ikke foretage en »reformatio in pejus« af bedømmelsen.

c) Skrivelsen af 6. februar 1979 og afgørelsen fra bedømmeren i appelleddet er et udtryk for magtfordrejning: deres formål var at forberede den foranstaltning, hvorved sagsøgeren blev frataget sin charge som chef for den særlige tjenestegren »Social harmonisering«, og stille ham til rådighed for en tjenestemand, der tidligere havde befundet sig på samme rangniveau som han selv; de medførte endda en situation, som gjorde det muligt at fjerne ham fra Kommissionens tjenestegrene, enten via en tvangsmæssig fjernelse eller ved at lade sagsøgeren overgå til ventepenge eller endelig ved at anvende vedtægtens artikel 51.

En hel række dokumenter, faktiske forhold og omstændigheder, der er forklaret i detaljer af sagsøgeren, godtgør, at hans overordnede, der var første bedømmer, var partisk, og viser den gradvise forværring af deres forhold; navnlig bestræbte sagsøgeren sig på, under tilsidesættelse af sine egne karrieremæssige interesser, inden for transportområdet at virkeliggøre harmoniseringen af konkurrencevilkårene, mens hans chef kun ønskede at varetage interesserne for transportvirksomhedernes brancheorganisationer og visse regeringer samt at blokere udviklingen af visse projekter eller gennemførelsen af en hel række generelle retsakter.

Rigtigheden af disse oplysninger dementeres på ingen måde af, at den omtvistede bedømmelse blev udarbejdet allerede i 1976, altså før man indledte forberedelsen og tilendebringelsen af reorganiseringen af generaldirektoratet, hvorunder man ændrede sagsøgerens placering; den bedømmelse, der blev udarbejdet af bedømmeren i appelleddet, blev meddelt ham den 30. juli 1980, altså på et tidspunkt, da det forberedende arbejde med henblik på reorganiseringen allerede var blevet offentliggjort; i den første udgave af reformprojektet var det i øvrigt forudset, at der skulle tages hensyn til bedømmelserne med henblik på at frasortere de chefer for særlige tjenestegrene, der på ny skulle overgå til ekspeditionssekretærstillinger, således at den anfægtede bedømmelsesprocedure

kan ses i dette perspektiv; navnlig bliver det således forståeligt, at der blev givet udtryk for tvivl med hensyn til, om sagsøgeren var i stand til at varetage arbejdet som chef for en særlig tjenestegren. Fremkomsten af en systematisk kritik af sagsøgeren i bedømmelsen for 1973-1975, der blev gentaget af bedømmeren i appelleddet, beviser, at der foreligger magtfordrejning.

d) De forhold, der foranledigede bedømmeren og bedømmeren i appelleddet til, når man sammenligner med den første affattelse af bedømmelsen, at foretage en mere negativ bedømmelse af sagsøgeren, er behæftet med klare unøjagtigheder.

Navnlig fremgår det af bedømmerens skrivelser af 2. april og af 19. november 1976, at han søgte at fremlægge en begrænset opregning og beskrivelse af sagsøgerens opgaver; for i øvrigt fik det negative følger for sagsøgerens autoritet og for ledelsen af tjenestegrenen, at sagsøgerens overordnede beskyttede en af sagsøgerens umiddelbare underordnede.

Kommissionen finder samtlige disse klagepunkter ugrundede.

a) Høring under en klagesag af Det paritetiske Bedømmelsesudvalg kræves hverken efter tjenestemandsvedtægten og endda heller ikke af de almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens artikel 43, som Kommissionen vedtog den 27. juli 1979; høringskravet findes kun i Vejledning i bedømmelse af tjenestemænd, som forklarer og fortolker de almindelige bestemmelser.

Det er i Domstolens praksis fastslået, at der ikke foreligger en krænkelse af væsentlige formkrav, når den bestemmelse, der påstås tilsidesat, ikke er en gennemførelsesbestemmelse, der omtales i vedtægten, men en intern foranstaltning, der frivilligt er vedtaget af institutionen, og som man derfor ikke kan tillægge retligt forpligtende karakter.

Det paritetiske udvalg blev for øvrigt hørt under proceduren og fremsatte en udtalelse, som der blev taget hensyn til; en fornyet høring under klagesagen ville under disse omstændigheder ikke have frembragt nye forhold; man må derfor falde tilbage på Domstolens praksis, hvorefter proceduremæssige uregelmæssigheder ikke kan medføre, at den endelige afgørelse bliver ugyldig, såfremt det ikke er bevist, at sagsbehandlingen ville være mundet ud i et andet resultat, hvis uregelmæssigheden ikke havde foreligget.

b) Bedømmeren i appelleddet supplerede bedømmelsen med en udførlig begrundelse for at efterkomme udtalelsen fra Det paritetiske Bedømmelsesudvalg. Bedømmelsen, som blev mindre gunstig for sagsøgeren end den foregående bedømmelse, har givetvis ikke været behagelig for ham; den kan imidlertid ikke betegnes som »fornærmelig« eller betragtes som en »anklage«.

Der foreligger ingen modsigelse i forhold til bedømmelsen for den foregående periode: det ligger i selve karakteren af proceduren med periodevise bedømmelser, at tidligere bedømmelser kan ændres, og den nye bedømmelse af sagsøgeren er en følge af, at han fik andre arbejdsopgaver ved udløbet af den første bedømmelsesperiode.

c) Den anfægtede bedømmelse stammer fra den 19. marts 1976; den blev i 1979 suppleret af bedømmeren i appelleddet, uden at der herved skete nogen ændring; det er derfor lidet holdbart at hævde, at sagsøgerens over-

ordnede i 1976 udarbejdede en mindre gunstig bedømmelse med henblik på i 1980 at nedlægge den særlige tjenestegren, som han ledede.

Den rapport af 23. maj 1981, der blev resultatet af den administrative undersøgelse, beviser, at der savnes ethvert grundlag for de alvorlige påstande, som sagsøgeren ganske uden grund har fremsat.

d) Bedømmeren i appelleddet supplerede beskrivelsen af sagsøgerens opgaver på sagsøgerens egen anmodning; der blev tilføjet andre oplysninger i bedømmelsen vedrørende ganske underordnede punkter; uoverensstemmelserne mellem sagsøgeren og en underordnet er helt uden forbindelse med nærværende sager.

Erstatningskravet

Sagsøgeren har krævet erstatning for det økonomiske og ikke-økonomiske tab, der er blevet påført ham som følge af dels de omstændigheder, hvorunder bedømmelsen af ham for 1973-1975 blev til, dels selve indholdet af bedømmelsen.

a) Den culpøst forsinkede udarbejdelse af bedømmelsen skadede sagsøgeren økonomisk, idet han i tiden mellem juli 1975 og det tidspunkt (30. juli 1980), da bedømmelsen blev tilstillet ham, ikke kunne forfremmes til fire stillinger, der var blevet ledige. Kommissionen begik hermed en tjenstlig fejl, idet sagsøgeren blev sat i eller holdt i en mindre gunstig situation end de øvrige tjenestemænd, der kunne forfremmes.

b) Under alle omstændigheder led sagsøgeren ikke-økonomisk skade som følge af, at akterne vedrørende ham var ulovlige og ufuldstændig på trods af, at den obligatoriske bedømmelse for tjenestemanden er en garanti for, at hans karriere forløber forskriftsmæssigt.

c) Erstatningsfastsættelsen er et spørgsmål om en vurdering efter ret og billighed; der skal i så henseende navnlig tages hensyn til, at de foranstaltninger, som sagsøgeren har klaget over, er et udtryk for den tidligere omtalte hensigt om at trænge ham i baggrunden, ligesom de udtrykker arten og den chikanøse karakter af Kommissionens culpa.

Kommissionen har bestridt, at der foreligger et ansvarsgrundlag, hvorfor den afviser sagsøgerens krav om erstatning.

a) Sagsøgeren gjorde ikke rettidig indsigelse mod de afgørelser, hvorved ansættelsesmyndigheden foretog de af ham påberåbte forfremmelser; han må derfor nu være afskåret fra at gøre gældende, at hans chancer for at blive forfremmet er blevet påvirket.

b) Sagsøgeren har ikke ført noget som helst bevis for, at han har lidt et ikke-økonomisk tab.

c) Ej heller har sagsøgeren anført noget forhold, der ville kunne godtgøre, at man ønskede at »trænge ham i baggrunden«.

B — Sag 37/81

Er afgørelsen om at forflytte sagsøgeren lovlig?

Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionens afgørelse om at forflytte ham til en ny stilling er ugyldig, hvorved han har henvist til, *at* beslutningstageren var inkompetent, *at* vedtægtens artikel 25, stk. 2, er overtrådt, *at* hensynet til tjenestens interesse er tilsidesat, *at* vedtægtens artikler 5 og 7 er overtrådt, og *at* der foreligger magtfordrejning.

a) I overensstemmelse med Kommissionens beslutning af 5. oktober 1977 vedrørende ansættelsesmyndighedens beføjelser burde afgørelsen om at forflytte sagsøgeren have været truffet af det kommissionsmedlem, der er ansvarlig for personalespørgsmål, og ikke af en direktør i generaldirektoratet for transport; afgørelsen er derfor ugyldig på grund af inkompetence.

En ændring af beslutningen af 5. oktober 1977 gående ud på, at det herefter var generaldirektøren for personale og administration, der traf afgørelse vedrørende ny indplacering af tjenestemænd i lønklasserne A 4-A 8, blev ikke offentliggjort og blev først bindende for tredjemænd den 5. november 1980; afgørelsen om at ændre sagsøgerens indplacering synes imidlertid at være truffet før denne dato.

Under alle omstændigheder er det kun muligt at forklare den instruks, som sagsøgeren modtog lige omkring den 1. november 1980 om at forlade det lokale, som han havde arbejdet i som chef for en særlig tjenestegren og tage ophold i et andet, med, at beslutningen om at forflytte ham allerede var truffet, altså på et tidspunkt, da generaldirektøren endnu ikke var kompetent hertil.

b) Det er fastslået i retspraksis, at en forflyttelse, som ikke finder sted med samtykke fra tjenestemanden, er en akt, der indeholder et klagepunkt, hvorfor den i medfør af vedtægtens artikel 25 straks, skriftligt og med begrundelse skal meddeles den pågældende tjenestemand. I så henseende er det åbenbart, at de skriftlige meddelelser af 30. januar og 9. februar 1981 er fremkommet for sent og enten ikke er begrundede eller utilstrækkeligt begrundet. Det er ikke nok at henvise til tidligere fremkomne mundtlige meddelelser og skrivelser: for det første indeholder de ingen fornuftig begrundelse, dels for at nedlægge den særlige tjenestegren, som blev ledet af sagsøgeren, dels for afgørelsen om at fratage ham denne stilling, for det andet er de tvetydige, og for det tredje hidrører de ikke fra den kompetente myndighed.

c) I betragtning af sagsøgerens alder blokerede den omtvistede foranstaltning effektivt sagsøgeren i karrieren; foranstaltningen, der blev truffet i medfør af vedtægtens artikel 7, stk. 1, som lægger vægt på tjenestens interesse, burde have været truffet under betingelser svarende til dem, der gælder i forbindelse med en foranstaltning i medfør af vedtægtens artikel 50, og hvorom Domstolen har fastslået, at den forudsætter, at den pågældende tjenestemand har mulighed for at udtale sig om, hvorvidt den påtænkte foranstaltning er i overensstemmelse med tjenestens interesse. Det er ikke tilfældet i denne sag.

d) Det er fast antaget i Domstolens praksis, at en forflyttelse ikke må tilsigte og bevirke, at der gøres indgreb i den ansattes økonomiske og ideelle interesser og i hans karriereudsigter, set i forhold til hans tidligere arbejdsopgaver; de — muligvis beskårne — arbejdsopgaver, som den ansatte får tildelt, skal svare til hans lønklasse og hans stilling, når henses til deres karakter, deres betydning og deres omfang.

I denne sag svarer sagsøgerens nuværende arbejdsopgaver i betragtning af, at hans chancer for at blive forfremmet til en A 3-stilling alvorligt er blevet

forringet, ikke længere til dem, som han varetog før; sagsøgeren har kunnet konstatere, at hans kompetenceområde er blevet indskrænket, og at han er trængt tilbage i tjenesterangfølgen; den af sagsøgeren anfægtede afgørelse bragte han i en sådan situation, at hans karriere i betragtning af hans alder uopretteligt er skadet.

e) Administrationens afgørelse er udtryk for magtfordrejning: sagsøgerens tidligere overordnede søgte at pålægge ham en skjult sanktion, fordi han ved flere lejligheder var gået imod deres opfattelse med hensyn til gennemførelsen af EØF-traktaten, af forordninger og direktiver, ligesom de søgte at skabe en situation, som ville gøre det muligt på kort tid at fjerne ham fra institutionens tjenestegrene.

Magtfordrejningen bekræftedes af en hel række faktiske forhold og omstændigheder, som er fremlagt i detaljer af sagsøgeren, samt af en række dokumenter.

Kommissionen er af den opfattelse, at den afgørelse, som den har truffet, i alle enkeltheder er forskriftsmæssig og lovlig.

a) Kommissionens beslutning af 5. oktober 1977 vedrørende ansættelsesmyndighedens beføjelser ifølge tjenestemandsvedtægten blev ændret ved en beslutning fra Kommissionen, der trådte i kraft den 1. april 1980 og blev offentliggjort i meddelelser fra administrationen af 5. november 1980; efter den nye affattelse er generaldirektøren for personale og administration kompetent til at træffe afgørelse vedrørende ny indplacering af tjenestemænd i lønklasserne A 4-A 8 samt vedrørende deres stillinger.

I nærværende sag blev afgørelsen fra generaldirektøren for personale og administration med henblik på ny indplacering af sagsøgeren formelt truffet af den kompetente myndighed den 30. januar 1981 med virkning fra 1. november 1980; den omstændighed, at sagsøgerens indplacering blev ændret allerede pr. 1. november kan ikke afkræfte denne konstatering, for så vidt som afgørelsen om ny indplacering blev truffet i medfør af Kommissionens afgørelse af 8. oktober 1980 om at nedlægge sagsøgerens særlige tjenestegren og at give han en ny indplacering.

Under alle omstændigheder er Kommissionens beslutning vedrørende ansættelsesmyndighedens beføjelser en intern regel, som på ingen måde kan påvirke tjenestemændenes udøvelse af de rettigheder, som de har i medfør af vedtægten; gennemførelsen af Kommissionens beslutning kan derfor ikke kræves betinget af en formel offentliggørelse.

b) Det er tvivlsomt, om vedtægtens artikel 25, stk. 2, kan anvendes i sagen, idet afgørelsen vedrørende sagsøgeren er uløseligt forbundet med hele reorganiseringen af generaldirektoratet, som bestemt ikke er genstand for en individuel forvaltningsakt.

Begrundelsen for den omtvistede afgørelse opfylder kravene efter Domstolens praksis: i de indledende faser var sagsøgeren blevet udførligt underrettet om det foreliggende reorganiseringsforslag og forskriftmæssigt blevet holdt løbende underrettet om sagens udvikling; både før og efter, at beslutningen blev truffet, fremkom der en hel række skriftlige og mundtlige meddelelser, som gjorde det muligt for sagsøgeren først at forudse og dernæst at få kendskab både til forslagets indhold og grundene dertil.

Da sagsøgeren har klaget over en langsommelig sagsbehandling, må der erindres om, at den nye organisationsplan for generaldirektoratet blev forelagt samtlige tjenestemænd den 15. oktober 1980 og meddelt skriftligt den 30. oktober; skrivelserne af 30. januar og 9. februar 1981 kunne kun over for sagsøgeren bekræfte den afgørelse, som han allerede kendte.

c) Den af sagsøgeren påberåbte retspraksis dækker forhold, der fuldstændigt adskiller sig fra hans: der er ikke gjort indgreb i de rettigheder, som han har i medfør af vedtægtens artikler 5 og 7; en forudgående høring var derfor unødvendig.

Sagsøgeren har haft rig lejlighed til at fremkomme med sin mening vedrørende nedlæggelsen af den særlige tjenestegren, som han ledede.

d) Institutionerne kan frit organisere deres tjenestegrene på grundlag af de opgaver, der er blevet tildelt dem, og med henblik herpå at fordele det personale, som de har til rådighed i forskellige stillinger; overholdelsen af vedtægtens artikel 7 indebærer i tilfælde af, at opgaverne ændres, ikke en sammenligning mellem tjenestemandens nuværende opgaver og hans tidligere opgaver, men mellem hans nuværende opgaver og hans grad i tjenesterangfølgen. Sagsøgerens nye opgaver svarer meget nøjagtigt til en af beskrivelserne af det arbejde, som udføres under stillingsbetegnelsen ekspeditionssekretær (»chef for en kontorafdeling«).

Det fremgår af Domstolens praksis, at en tjenestemand, der i forbindelse med overgang fra ét arbejdsområde til et andet får frataget sine særlige beføjelser, ikke har grundlag for at gøre gældende, at der er gjort indgreb i hans interesser under påberåbelse af, at der består en forskel mellem på den ene side opgavernes karakter og på den anden side retsstillingen for tjenestemænd med samme stillingsbetegnelse, såfremt forskellene er begrundet i, at arbejdsopgaverne adskiller sig fra hinanden. I denne sag lader intet forhold formode, at den ændrede placering af sagsøgeren har skadet hans karriereudsigter.

e) Sagsøgerens nuværende arbejdsopgaver er ganske i overensstemmelse med dem, som kan tildeles en ekspeditionssekretær i lønklasse A 4, og hans placering i tjenesterangfølgen modsvarer helt og holdent vedtægtens bestemmelser.

For øvrigt blev den reorganisering af generaldirektoratet, som medførte en ændret placering af sagsøgeren, besluttet af de i så henseende kompetente medlemmer af Kommissionen og ikke af sagsøgerens overordnede; de hensigter, som disse hævdes at have haft — Kommissionen bestrider bestemt, at de har noget med virkeligheden at gøre — har derfor ingen interesse.

De alvorlige beskyldninger, som sagsøgeren har fremsat, hviler delvis på fejlopfattelser og er uden grundlag, således som det fremgår af rapporten af 23. maj 1981, udarbejdet efter den administrative undersøgelse. De bestående meningsforskelle mellem sagsøgeren og hans overordnede kan derfor ikke betragtes som et tegn på, at der er begået magtfordrejning.

Erstatningskravet

Sagsøgeren har gjort gældende, at den adfærd og de undladelser, som Kommissionen eller de topembedsmænd, som den er ansvarlig for, har gjort sig skyldige i, har skadet ham; denne vil ikke i alle henseender kunne genoprettes ved, at den anfægtede afgørelse annulleres, Kommissionen bør derfor tilpligtes at betale erstatning med et af Domstolen fastsat beløb.

Kommissionen finder, at Domstolen entydigt bør afsige frifindelsesdom: annullationssøgsmålet er uden grundlag, og sagsøgeren har hverken bevist eller blot antydet noget forhold, der viser, at Kommissionen har handlet culpøst.

Det er under alle omstændigheder helt udelukket, at den anfægtede afgørelse har kunnet påføre sagsøgeren skade, være sig økonomisk eller ikke-økonomisk.

V — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 17. marts 1983 har sagsøgeren, ved advokat Slusny, og sagsøgte, ved advokat Jacob og konsulent Pipkorn, afgivet mundtlige indlæg og besvaret visse spørgsmål stillet af Domstolen.

Med hensyn til begrebet »akt, der indeholder et klagepunkt«, jfr. vedtægtens artikel 25, stk. 2, har *sagsøgeren* gjort gældende, at det fremgår af Domstolens praksis, at en ændret placering af en tjenestemand, som sker i forbindelse med en reorganisering af tjenestegrenene, i samme lønklasse og under samme stillingsbetegnelse, kan påvirke tjenestemandens fremtidsudsigter og indeholde et klagepunkt imod ham, såfremt den nye indplacering medfører en ændring af de tjenestemanden tildelte arbejdsopgaver; i nærværende sag betyder sagsøgerens nye opgaver for ham en veritabel «capitis diminutio«, idet niveauet bliver lavere, og idet følgen er mindre ansvar og dårligere karriereudsigter.

Kommissionen har fremhævet, at sagsøgeren fortsat arbejder under en af de stillingsbetegnelser, der svarer til hans lønklasse, hvilket ifølge Domstolens praksis er et afgørende forhold; hans nuværende arbejdsopgaver ligger nemlig mindst på samme niveau som det tidligere, og hans karriereudsigter er på ingen måde blevet skadet.

Endvidere har parterne udviklet og forklaret de anbringender og argumenter, som de har gjort gældende under skriftvekslingen.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. maj 1983.

Præmisser

1 Ved stævninger, indgivet til Domstolens justitskontor henholdsvis den 18. februar og den 20. juli 1981, har P. W. Seton, der er tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og placeret i en stilling som ekspeditionssekretær i lønklasse A 4 i generaldirektoratet for transport (GD VII), anlagt tre sager med påstand om annullation, dels af bedømmelsen af ham for perioden 1973-1975 (sagerne 36 og 218/81), dels af afgørelsen om at placere ham i en ny stilling i samme generaldirektorat (sag 37/81). I sagerne 36 og 37/81 er der tillige nedlagt påstand om erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk tab, som ifølge sagsøgeren andrager henholdsvis 50 000 BFR og 2 000 000 BFR.

Sagerne 36 og 218/81 (bedømmelsen)

2 Det fremgår af sagen, at Erdmenger, der bl.a. er direktør for afdeling VII A 4 i generaldirektoratet for transport, og som var sagsøgerens umiddelbart overordnede, den 19. marts 1976 udarbejdede bedømmelsen af sagsøgeren for perioden 1973-1975. På det pågældende tidspunkt arbejdede sagsøgeren som chef for den særlige tjenestegren «Social harmonisering».

3 Sagsøgeren gjorde indsigelse mod tre forhold i bedømmelsen. Det var herved Seton's opfattelse,

— at beskrivelsen af hans arbejdsopgaver under rubrik IV b) ikke var fuldstændig,

— at de analytiske vurderinger under rubrik VI — hvor bedømmeren havde givet ham karakteren »normal« med hensyn til kvalifikationer og tjenstlig adfærd — var utilstrækkelige, sammenholdt med den foregående bedømmelse, hvor Seton havde fået karakteren »over gennemsnittet«,

— at bedømmelsen på trods af, at den i høj grad anerkendte Seton's tekniske viden og erfaring, indebar en uberettiget kritik, idet det udtaltes, at Seton ikke på fuldt tilfredsstillende vis ledede sin administrative enhed.

4 På grundlag af sagsøgerens indsigelser ændrede »bedømmeren i appelleddet«, generaldirektør Le Goy, bedømmelsen ved at supplere beskrivelsen af arbejdsopgaverne, men stadfæstede i øvrigt den første bedømmers vurderinger.

5 Seton påklagede bedømmelsen til «Det paritetiske Bedømmelsesudvalg«, som den 14. april 1978 fastslog, at bedømmerens generelle vurderinger ikke i tilstrækkelig grad begrundede den ændrede bedømmelse af sagsøgerens karakterer for kvalifikationer og tjenstlig adfærd, når man sammenlignede dem med den foregående bedømmelse.

6 Erdmenger tog udvalgets udtalelse til efterretning og gav den 6. februar 1976 en udtrykkelig begrundelse for sine vurderinger. Han oplyste, *at* Seton som chef for en selvstændig tjenestegren havde haft nye arbejdsområder i bedømmelsesperioden, *at* han ikke under udøvelsen af sine opgaver havde vist passende evner til at organisere og lede sin enhed, og *at* han ikke havde

behandlet sine underordnede korrekt, ligesom det ikke var lykkedes ham at skabe et godt arbejdsklima. Det var Erdmenger's opfattelse, at disse bemærkninger begrundede, at der nu var givet lavere karakterer på de to punkter i forhold til den foregående periode. Den 30. juli 1980 blev disse vurderinger stadfæstet af bedømmeren i appelleddet og vedlagt bedømmelsen.

7 Allerede den 17. juli 1980 havde Seton i medfør af vedtægtens artikel 90 indbragt en klage mod den første bedømmers udtalelser. Senere fik han meddelelse om afgørelsen fra bedømmeren i appelleddet, hvorpå han den 28. oktober 1980 indbragte endnu en klage.

8 Da klagerne ikke blev besvaret, anlagde Seton den 18. februar 1981 sag 36/81, hvorunder han påstod annullation af hele bedømmelsesproceduren på grund af »systematisk forsinkelse«.

9 Kommissionen afviste senere sagsøgerens klager ved afgørelse af 13. maj 1981, hvorpå Seton den 20. juli 1981 anlagde sag 218/81. Herved gjorde han yderligere fire anbringender gældende:

— Det paritetiske Bedømmelsesudvalg var ikke blevet hørt, skønt en sådan høring kræves ifølge »Vejledning i bedømmelse af tjenestemænd«;

— bedømmeren i appelleddet havde ikke varetaget sin opgave som »opmand«, idet han blot stadfæstede den første bedømmers negative vurderinger;

— visse vurderinger i bedømmelsen hvilede på et klart fejlagtigt grundlag;

— endelig foreligger der magtfordrejning, idet Erdmenger ved sin strengere karaktergivning tog det første skridt med henblik på sagsøgerens fjernelse fra stillingen som chef for en tjenestegren.

10 Til støtte for sidstnævnte anbringende har sagsøgeren i det hele gentaget de argumenter, som er gjort gældende under sagen om den ændrede placering. Da der tages stilling til dette anbringende i forbindelse med sag 37/81, kan

Domstolen ved behandlingen af sagerne 36 og 218/81 begrænse sig til at tage stilling til de anbringender, der er fremført om den forsinkede bedømmelse, den manglende høring af Det paritetiske Bedømmelsesudvalg, den omstændighed, at bedømmeren i appelleddet ikke har handlet forskriftsmæssigt, og unøjagtigheden af visse vurderinger.

Den forsinkede bedømmelse

11 Det ovenfor beskrevne tidsforløb viser, at der faktisk hengik 4 år og 3 måneder mellem det tidspunkt, da sagsøgeren fremsatte sine indsigelser mod den første affattelse af bedømmelsen, og dens endelige stadfæstelse ved bedømmeren i appelleddet. Til denne konstatering må der imidlertid knyttes en række bemærkninger.

12 Det bemærkes først, at den første bedømmer straks havde udarbejdet bedømmelsen, efter at bedømmelsesperioden var udløbet, nemlig den 19. marts 1976, og at de forsinkelser, som senere indtrådte i proceduren, navnlig skyldes sagsøgerens klager. Disse klager er utvivlsomt en lovlig udøvelse af de klagemuligheder, som er hjemlet i vedtægten og gennemførelsesbestemmelserne hertil; ved at benytte klagemulighederne måtte sagsøgeren være klar over, at bedømmelsesproceduren nødvendigvis ville forløbe langsommere. Navnlig medførte forelæggelsen for Det paritetiske Bedømmelsesudvalg, der fandt sted den 19. november 1976, en forsinkelse på halvandet år, eftersom udvalgets udtalelse først forelå den 14. april 1978.

13 Selv om bedømmernes reaktion på udtalelsen således var urimeligt længe forsinket har sagsøgeren ikke været i stand til at godtgøre, at forsinkelsen på nogen måde har skadet ham. Han har gjort gældende, at der i den omhandlede periode blev forskellige stillinger ledige, som han kunne være blevet forfremmet til; der er herved tilstrækkeligt at bemærke, at sagsøgeren, for så vidt han kunne være kommet i betragtning som ansøger, i denne henseende hverken har indgivet klage eller anlagt sag.

14 Under alle omstændigheder kan en forsinket stillingtagen til visse forhold under en bedømmelsesprocedure ikke i sig selv påvirke gyldigheden af den

bedømmelse, som bliver resultatet. Det må herefter fastslås, at det omhandlede anbringende ikke kan tages til følge, og at der derfor må ske frifindelse i det hele i sag 36/81, da sagsøgeren ikke ses at have haft interesse i at anlægge sag.

Anbringendet om manglende høring af Det paritetiske Bedømmelsesudvalg

15 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen, før den traf afgørelsen den 13. maj 1981 om at afvise sagsøgerens klage, i henhold til »Vejledning i bedømmelse af tjenestemænd« burde have hørt Det paritetiske Bedømmelsesudvalg, hvilket imidlertid ikke er sket.

16 Ifølge Vejledning i bedømmelse af tjenestemænd skal Det paritetiske Bedømmelsesudvalg ganske vist høres i tilfælde, hvor tjenestemænd, der er blevet bedømt, har indgivet klage i medfør af vedtægtens artikel 90. I denne sag må det imidlertid tages i betragtning, at sagsøgeren selv havde henvendt sig til udvalget, før klagesagen tog sin begyndelse, og at henvendelsen havde båret frugt, idet udvalgets udtalelse foranledigede bedømmerne til at give en udførlig begrundelse for visse af de vurderinger, som han havde gjort indsigelse imod.

17 Når sagsøgeren herefter vil kræve en ny høring af det paritetiske udvalg, er der hermed tale om en klart uantagelig formalisme, der i sine praktiske virkninger kan lamme bedømmelsesprocedurens gnidningsløse funktion. De ovenfor oplyste omstændigheder viser ikke blot, at sagsøgeren uindskrænket kunne gøre brug af de klagemuligheder, der er hjemlet i vedtægten og dens gennemgørelsesbestemmelser, men de viser også, at hans forestillinger gav anledning til, at der blev gennemført en indgående undersøgelse af hans overordnede, som udtrykkeligt fremførte deres begrundelse for en vurdering, der sandsynligvis kan have forekommet sagsøgeren ikke fyldestgørende, og som det paritetiske udvalg kunne finde utilstrækkeligt begrundet.

18 Det følger heraf, at også dette anbringende må forkastes.

Anbringendet om, at bedømmeren i appelleddet ikke har udført den ham tiltænkte opgave

19 Sagsøgeren har gjort gældende, at bedømmeren i appelleddet kritikløst tiltrådte de vurderinger, der var fremsat af den første bedømmer i skrivelsen

af 6. februar 1979, der blev udarbejdet, efter at det paritetiske udvalg havde afgivet udtalelse. Når bedømmeren således stadfæstede, hvad sagsøgeren anser for »ubegrundede anklager«, varetog han ikke sin opgave behørigt, som er, at han skal virke som »opmand« i tvister mellem en tjenestemand og hans bedømmer.

20 Dette anbringende viser, at sagsøgeren har misforstået den opgave, som påhviler bedømmeren i appelleddet. Denne skal helt uafhængigt undersøge den første bedømmers vurderinger. Bedømmeren i appelleddet kan derfor, såfremt han finder det påkrævet, frit stadfæste den første bedømmers vurdering.

21 Dette anbringende må derfor også forkastes.

Anbringendet vedrørende den klart fejlagtige karakter af visse vurderinger i bedømmelsen

22 Sagsøgeren har gjort gældende, at de af bedømmerne fremsatte kritiske bemærkninger vedrørende hans evne til at lede en særlig tjenestegren samt vedrørende hans forhold til medarbejderne hviler på et klart fejlagtigt grundlag og er uden hold i virkeligheden. Han har forklaret denne kritik med, at hans overordnede havde modvilje mod ham, hvilket dels skyldtes meningsforskelle med hensyn til, hvilken politik der skulle føres af generaldirektoratet, dels skyldtes, at de overordnede havde taget parti for en af hans medarbejdere, som de ønskede forfremmet.

23 Det må i så henseende fremhæves, at bedømmerne har et særdeles vidt skøn, når de skal bedømme det arbejde, som er udført af dem, som det er deres opgave at bedømme, og at Domstolen ikke kan tilsidesætte dette skøn, medmindre der foreligger vildfarelse eller åbenbart misbrug.

24 Det er herved tilstrækkeligt at bemærke, at sagsøgerens arbejde i den oprindelige bedømmelse havde fået karakteren »normal«, og at det var sagsøgeren, der fremtvang, at bedømmerne gav en udtrykkelig begrundelse, der i deres øjne berettigede en mindre fordelagtig vurdering end den, der var givet for den foregående bedømmelsesperiode. Sagsøgeren har intet anført, der kan godtgøre, at bedømmerne, da de formulerede deres vurderinger, over-

skred deres skøn eller lod sig lede af overvejelser, der var uvedkommende i forhold til den objektive ånd, som skal bære affattelsen af en bedømmelse.

25 Også dette anbringende må derfor forkastes.

Sag 37/81 (ændret placering)

26 Det bemærkes, at Seton før de til grund for nærværende sag liggende omstændigheder som sektionschef ledede den særlige tjenestegren »Social harmonisering« inden for direktorat VII A 4. Som følge af »Spierenburg-rapporten«, der havde påvist, hvorledes antallet af afdelinger og særlige tjenestegrene var blevet udvidet, og anbefalet at reducere antallet af disse enheder, vedtog Kommissionen på sit 575. møde den 8. oktober 1980 at reorganisere generaldirektoratet for transport. Det vedtoges bl.a. at nedlægge den særlige tjenestegren »Social harmonisering«, idet Seton blev forflyttet til den nye afdeling VII B 1 »Markedspolitik; arbejdsvilkår«, hvor han fremover bl.a. skulle varetage de opgaver, som han tidligere havde udført i den nedlagte tjenestegren. I den pågældende afdeling skulle Seton lede 6. sektion »Harmonisering af arbejdsvilkår« med referat til kontorchefen.

27 Det er ubestridt, at denne reorganisering i løbet af det år, der gik, inden Kommissionen traf sin beslutning, i generaldirektoratet gav anledning til en række høringer, som også sagsøgeren deltog i. Den 20. oktober 1980 blev der afholdt et informationsmøde for samtlige tjenestemænd i generaldirektoratet, og den 30. oktober fik tjenestemændene meddelelse om den nye organisationsplan.

28 Ved skrivelse af 30. januar 1981, underskrevet af personaledirektøren, fik sagsøgeren officielt meddelelse om sin placering i afdeling VII B 1; den 9. februar 1981 blev denne skrivelse bekræftet ved en skrivelse fra generaldirektøren for personale og administration.

29 Den 30. januar 1981 indgav sagsøgeren en klage til Kommissionen i medfør af vedtægtens artikel 90. Heri forklarede han den ændrede placering med, at hans tidligere direktør nærede uvilje mod ham, idet der mellem dem havde

hersket uenighed om flere spørgsmål vedrørende generaldirektoratets linje med hensyn til transportpolitikken. I klagen gav han udtryk for sin tvivl om, hvorvidt hans overordnede udviste objektivitet, idet han beskyldte dem for at have ladet sig influere af pression fra transporterhvervets brancheorganisationer og fra visse regeringers side, hvilket skulle have ført til, at man havde undladt dels at anvende visse traktatbestemmelser, dels at gennemføre visse forordninger og direktiver vedtaget i medfør af traktaten.

30 Efter fremsættelsen af disse beskyldninger og i betragtning af, at den pågældende havde fremsat anmodning om beskyttelse efter vedtægtens artikel 24, overdrog Kommissionen generaldirektør Verheyden, Kontoret for De europæiske Fællesskabers officielle Publikationer, at gennemføre en administrativ undersøgelse vedrørende de forhold, som Seton havde fremført i klagen. Efter at have hørt både sagsøgeren og de øvrige berørte personer udarbejdede Verheyden den 23. maj 1981 en rapport, hvori han vel anerkendte sagsøgerens menneskelige egenskaber, men fandt, at han »manglede evne eller vilje til at erkende, at man i et forvaltningsapparat på hver enkelt trin ser forholdene derfra og ud fra det til rådighed stående grundlag, og at opfattelsen hos en direktør, der er ansvarlig for udformingen af hele den fælles transportpolitik, eller opfattelsen hos generaldirektøren for transport, kunne afvige fra opfattelsen hos en chef for en særlig tjenestegren, hvilket der kunne være helt objektive og gode grunde til«. Angående ændringen af Seton's tjenesteretlige stilling anførte rapportens forfatter, at »man utvivlsomt må beklage den lidet tilfredsstillende form, hvorunder Seton fik meddelelse herom«, og det tilføjes: »Det er dog ikke i overensstemmelse med kendsgerningerne at hævde, at ændringen skete pludseligt, og at Seton blev afskåret fra at tilkendegive sin mening desangående«. Rapporten konkluderer med en udtalelse om, at »nedlæggelsen af den særlige tjenestegren som selvstændig administrativ enhed var blevet besluttet som en ønskelig foranstaltning med henblik på at opnå en effektiv tjenestegren, og i forhold hertil må individuelle hensyn vige«.

31 Efter fremlæggelsen af denne rapport afviste Kommissionen den 23. juli 1981 sagsøgerens klage, idet man hertil føjede en advarsel til Seton vedrørende de »grundløse« beskyldninger, som han havde fremsat mod sin tidligere direktør.

32 Ved anlæggelsen af nærværende sag den 18. februar 1981 indgav sagsøgeren en begæring om foreløbige forholdsregler med påstand om udsættelse af afgørelsen om ændret placering. Ved kendelse af 12. marts 1981 (Sml., s. 813) forkastede formanden for Domstolens anden afdeling begæringen, da

der ikke forelå uopsættelighed. Det blev herved lagt til grund, at »sagsøgeren i den nye tjenestegruppe, hvortil han er overført som følge af reorganiseringen af generaldirektorat VII, kan udføre opgaver, der svarer til hans lønklasse, og at der ikke over for ham er truffet foranstaltninger, som der ikke kan rådes bod på, såfremt han måtte vinde den anlagte sag«.

33 Til støtte for sine påstande har sagsøgeren gjort fem anbringender gældende: inkompetence hos den myndighed, der traf afgørelse om ændret placering; undladelse af forskriftsmæssig høring af sagsøgeren angående den pågældende foranstaltning over for ham; indgreb i hans tjenesteretlige stilling og rettigheder efter vedtægtens artikler 5 og 7; manglende begrundelse i strid med vedtægtens artikel 25; magtfordrejning.

Anbringendet om inkompetence

34 Sagsøgeren har gjort gældende, at afgørelsen om hans ændrede placering skulle have været truffet af det kommissionsmedlem, der er ansvarligt for personalespørgsmål, og at afgørelsen under alle omstændigheder strider mod de af Kommissionen udstedte bestemmelser vedrørende kompetencedelegation.

35 Det fremgår af det ovenstående, at sagsøgerens ændrede placering i generaldirektoratet blev truffet som led i gennemførelsen af en generel reorganisering, som Kommissionen vedtog den 8. oktober 1980, og som herefter blev ført ud i livet ved en række efterfølgende foranstaltninger, som de ansvarlige tjenestemænd deltog i, både fra det pågældende generaldirektorat og fra generaldirektoratet for personale og administration.

36 Den individuelle foranstaltning, der for sagsøgeren var omhandlet i to meddelelser, henholdsvis af 30. januar og 9. februar 1981, var underskrevet af hertil bemyndigede tjenestemænd fra generaldirektoratet for personale og administration. Det er derfor ubestrideligt, at den ændrede placering fandt sted ganske som ønsket af Kommissionen og inden for de lovlige rammer for delegation af beføjelser i dens tjenestegrene.

37 Dette anbringende må derfor forkastes.

Anbringendet om den manglende forskriftsmæssige høring af sagsøgeren

38 I betragtning af de betydningsfulde virkninger, som fulgte dels af nedlæggelsen af sagsøgerens tidligere tjenestegren, dels af hans overførsel til andre arbejdsopgaver, finder sagsøgeren, at han forinden burde være blevet hørt udførligt med henblik på at kunne tilkendegive sin opfattelse med hensyn til spørgsmålet, om den planlagte ændring var i tjenestens interesse.

39 Herved er det tilstrækkeligt at bemærke, at selv om vedtægten sikrer tjenestemændene klare vedtægtsmæssige rettigheder, har fællesskabsadministrationen ingen pligt til at indhente individuelle udtalelser fra tjenestemændene vedrørende reorganiseringsplaner, der kan gribe ind i deres individuelle retsstilling. Den eneste garanti, som er tilsikret tjenestemændene ved vedtægten, består i den forbindelse i pligten til efter vedtægtens artikel 25 at begrunde individuelle afgørelser, der kan gribe negativt ind i deres retsstilling efter vedtægten.

40 Dette anbringende må derfor forkastes.

Anbringendet om indgreb i sagsøgerens tjenesteretlige stilling

41 Det er sagsøgerens opfattelse, at afgørelsen om en ændret placering udgjorde et indgreb dels i de økonomiske og ideelle interesser, der er anerkendt ved vedtægtens artikler 5 og 7, dels i hans karrieremæssige udsigter. Han finder, at den omstændighed, at man har frataget ham ledelsen af en særlig tjenestegren og overflyttet ham til en anden administrativ enhed, i hvilken han ikke længere nyder samme selvstændighed, er en tilsidesættelse af de efter tjenestemandsvedtægten bestående garantier.

42 Det bemærkes, at selv om nedlæggelsen af den særlige tjenestegren for sagsøgerens vedkommende kunne medføre, at han mistede en vis selvstændighed, bevirkede den dog ikke af den grund, at sagsøgerens retsstilling efter vedtægten på nogen måde blev ændret. De nye opgaver, som sagsøgeren

herefter skulle varetage, indgår nemlig i den funktionsbeskrivelse, som blev vedtaget ved en (udateret) afgørelse fra Kommissionen, offentliggjort i Personaleposten nr. 272 af 4. september 1973, hvoraf nedenstående fremgår med hensyn til den kategori, som sagsøgeren tilhører:

Stillingsgruppe	Stillingsbetegnelse	Beskrivelse af funktionen	Benævnelse
A 4/A 5	Ekspeditionssekretær	Chef for en kontorafdeling Chef for en særlig tjenestegren Kvalificeret tjenestemand, som kan pålægges udførelsen af planlægnings-, undersøgelses- eller tilsynsopgaver inden for et arbejdsområde Assisterende kontorchef	Ekspeditionssekretær eller sektionschef

43 Det fremgår af denne oversigt, at både sagsøgerens tidligere stilling og hans nye stilling indgår i den samme rubrik i beskrivelsen af de funktioner, der er særegne for stillingsgruppe A 4/A 5.

44 Det fremgår således, at den ændrede placering af sagsøgeren skete under overholdelse af princippet om sammenhæng mellem stillingsbetegnelserne og stillingsgrupperne, jfr. vedtægtens artikel 5, stk. 4, og der ikke er sket nogen tilsidesættelse af artikel 7, hvorefter ansættelsesmyndigheden skal ansætte den enkelte tjenestemand i en stilling i hans kategori, som svarer til hans lønklasse. Heraf følger, at den ændrede placering af sagsøgeren fandt sted i forbindelse med en reorganisering båret af generelle hensyn og under nøjagtig overholdelse af de nævnte bestemmelser.

45 Dette anbringende må følgelig forkastes.

Anbringendet om manglende begrundelse

46 Herudover har sagsøgeren påberåbt sig vedtægtens artikel 25, hvorefter »enhver afgørelse, der indebærer et klagepunkt, skal begrundes«. Sagsøgeren gør herved gældende, at afgørelserne om den ændrede placering imidlertid slet ikke er begrundet, når bortses fra en vag bemærkning vedrørende »reorganisering af generaldirektoratet for transport« i skrivelsen af 9. februar 1981.

47 Rækkevidden af begrundelsespligten efter vedtægtens artikel 25 skal fastlægges under hensyn til bestemmelsens formål, som er at beskytte tjenestemanden mod indgreb i hans retsstilling efter vedtægten. Begrundelsen af akter, der indebærer et klagepunkt, skal gøre det muligt for den pågældende tjenestemand at gøre sig bekendt med grundene til, at der er truffet en afgørelse vedrørende ham, og at forberede forsvaret af sine rettigheder og interesser.

48 Dette krav er opfyldt, når den akt, der gøres til genstand for et søgsmål, er udstedt i en sammenhæng, som tjenestemanden har kendskab til, og som giver ham mulighed for at forstå rækkevidden af en foranstaltning, der berører ham personligt.

49 Det fremgår af sagen, at sagsøgeren havde kendskab til Kommissionens beslutning om at reorganisere det generaldirektorat, han arbejdede i, og at han havde fået meddelelse om de følger, som reorganiseringen ville få for hans personlige tjenesteretlige stilling. Herefter findes den bemærkning vedrørende reorganiseringen af generaldirektorat VII, der er anført i de omtvistede meddelelser, at opfylde begrundelseskravet i vedtægtens artikel 25.

50 Også dette anbringende må derfor forkastes.

Anbringendet om magtfordrejning

51 Endelig har sagsøgeren gjort gældende, at af afgørelsen om hans ændrede placering er et udtryk for magtfordrejning. Det er hans opfattelse, at nedlæggelsen af den særlige tjenestegren, som han havde ledet, og ændringen af hans beføjelser kun kan bedømmes som en skjult disciplinær sanktion som følge af, at der var meningsforskelle mellem ham og hans overordnede vedrørende forskellige transportpolitiske spørgsmål, og at endemålet med nedlæggelsen var at få ham fjernet fra Kommissionens tjenestegrene. Det samme formål søgtes ifølge sagsøgeren opnået ved, at man vurderede hans arbejde ufordelagtigt i den bedømmelse, som er genstand for de to andre retssager. Sagsøgeren har anført forskellige konflikter, som skulle have bragt ham i et modsætningsforhold til hans overordnede; det er i forbindelse med denne argumentation, at han har fremsat de beskyldninger om svaghed og partiskhed, som har været behandlet ovenfor.

52 Fremsættelsen af klagepunkterne viser, at sagsøgeren ikke er i stand til at skelne mellem, hvad der er et forsvar for hans personlige tjenesteretlige stil-

ling, og hvad der er uundgåelige meningsforskelle inden for forvaltningen, især på det trin, hvor man udformer den politik, der skal føres på det vanskelige fællesskabsplan.

53 Såfremt Seton havde grund til at misbillige sine overordnedes adfærd, kunne han fremføre sin kritik hos vedkommende instanser. Kommissionens reaktion på de beskyldninger, der blev fremført i klagen af 30. januar 1981, og den undersøgelse, som det blev overdraget Verheyden at gennemføre, viser, at Kommissionen var lydhør over for sagsøgerens bemærkninger og bestræbte sig på at danne sig en objektiv opfattelse af de bestående meningsforskelle.

54 Det bemærkes endvidere, at den reorganisering, som førte til nedlæggelsen af den særlige tjenestegren, som sagsøgeren tidligere havde ledet, og afgørelsen om ændret placering blev besluttet på højeste niveau af Kommissionen, således at det må bedømmes som illusorisk at ville se en forbindelse mellem disse foranstaltninger og den personlige polemik, som Seton førte med sine umiddelbart overordnede.

55 Med hensyn til sagsøgerens anbringende om, at denne uenighed kom til udtryk i bedømmelsen, bemærkes det atter, at bedømmelsen i den første affattelse vidner om, at bedømmerne var meget forsigtige i formuleringen af de kritiske punkter, som de var nået frem til vedrørende sagsøgerens ledelse af den særlige tjenestegren, som han var ansvarlig for. En mere direkte formuleret kritik kom først frem, efter at sagsøgeren havde klaget til Det paritetiske Bedømmelsesudvalg.

56 Anbringendet om magtfordrejning må derfor forkastes, for så vidt angår sagerne 37 og 218/81.

57 Det fremgår af de ovenstående bemærkninger, at sagsøgte må frifindes for samtlige påstande, herunder erstatningspåstanden.

Sagens omkostninger

58 Ifølge procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne i sager vedrørende ansatte ved Fællesskaberne selv de af dem afholdte udgifter med forbehold af bestemmelserne i artikel 69, stk. 2, 2. afsnit, som vedrører omkostninger, som Domstolen skønner er forvoldt unødvendigt eller af ond vilje.

59 Det følger af det foregående, at sagsøgeren ikke bør nyde den fordel, som er indført for tjenestemænd ved procesreglementets artikel 70. Vel havde han grund til at klage over, at den sidste fase i bedømmelsesproceduren forløb så langsomt. Under sagens videre forløb har han imidlertid fremført i den grad alvorlige klagegrunde, at Kommissionen så sig nødsaget til at anordne en administrativ undersøgelse. Dennes resultat burde have afholdt sagsøgeren fra at gå videre med sagen. Hans adfærd har således givet hele sagen karakter af at være ført af ond vilje, hvilket der må reageres imod ved at pålægge sagsøgeren samtlige sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (anden afdeling)

1. **Sagsøgte frifindes.**

2. **Sagsøgeren betaler samtlige sagens omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med begæringen om foreløbige forholdsregler.**

Pescatore Due Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 1. juni 1983.

For justitssekretæren

J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

P. Pescatore
Formand for anden afdeling